



**ČESKÁ REPUBLIKA**

**Česká školní inspekce**

**Moravskoslezský inspektorát - oblastní pracoviště**

---

# **INSPEKČNÍ ZPRÁVA**

**Základní škola Třinec, Jablunkovská 501, okres Frýdek-Místek**

**Jablunkovská 501, 739 61 Třinec-Lyžbice**

**Identifikátor školy: 600 134 270**

**Termín konání komplexní inspekce: 2. – 5. duben 2002**

<b>Čj.</b>	143 95/02-5096
<b>Signatura</b>	kn2cv151

## CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola v Třinci, Jablunkovská 501 je ve školním roce 2001/2002 plně organizovaná, má 733 žáků a 33 tříd s průměrnou naplněností 22 žáků na třídu. Do školy docházejí děti ze spádové oblasti města obce i blízkých obcí. Škola se od roku 1968 profiluje v tělesné výchově a sportu, a to v současnosti třídami s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy se specializací pro atletiku a kopanou. Vedle těchto a běžných tříd jsou od 2. do 9. ročníku zřízeny specializované třídy pro žáky se specifickými poruchami učení (SPU). O školu je zájem, o čemž svědčí nárůst počtu žáků v posledních letech i příznivé ohlasy rodičů v dotaznících, kde vysoce hodnotí právě zaměření školy.

Škola je příspěvkovou organizací, je v ní zaměstnáno 50 pedagogů a 17 provozních zaměstnanců, byla vybudována v roce 1961. Výuka probíhá ve třech pavilonech, kapacita školy je plně využita, vedle kmenových tříd má 14 odborných pracoven. Budova je postupně rekonstruovaná, pavilony, které prošly již generální opravou, jsou velmi vzhledné. Také vnitřní vybavení je inovováno, působí velmi esteticky, výzdobu tvoří především inspirativní dětské výrobky a výtvarné práce. Škola sdružuje navíc tři oddělení školní družiny s celkovým počtem 69 zapsaných dětí a školní jídelnu pro 456 strážníků. Areál školní zahrady a školního dvora je vybaven jako polyfunkční sportovní hřiště, v odpočivné části žáci tráví přestávky nebo některé vyučovací hodiny. Venkovní sportoviště očekává zásadní stavební úpravy.

## HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

### Filologické předměty

Hospitace se uskutečnily ve dvanácti vyučovacích hodinách českého, anglického a německého jazyka u vyučujících 1. i 2. stupně základní školy.

Každý učitel má pro předměty a ročníky, ve kterých vyučuje, zpracovány tematické plány. V nich je vyznačen obsah učiva tak, aby odpovídal možnostem žáků a sledoval cíle vzdělávacího programu a aby byla zajištěna návaznost učiva s vyloučením jeho duplicity. Časová dotace ve sledovaných předmětech byla stanovena rozdílně, ale vždy v souladu se schválenými učebními plány jednotlivých specializovaných i běžných tříd. Pro žáky se specifickými poruchami učení jsou zpracovány individuální plány a je jim věnována pozornost zřízením dyslektických tříd od 2. – 9. ročníku, dále individuální péče v hodinách i v reedukačních skupinách.

Hodnocení navštívených hodin bylo velmi rozdílné, vyšší kvalitu představovaly hodiny českého jazyka, naopak převážná část hodin cizích jazyků byla hodnocena jako průměrná až ještě vyhovující. Přesto dvě hodiny anglického a německého jazyka vynikaly metodickým i odborným zvládnutím problematiky, i když pro vyučující nebyla oborem jejich vysokoškolského studia. Ve většině hodin se projevila pozorná příprava pedagogů na výuku, promyšlená stavba hodin a snaha o účelné použití pomůcek a didaktické techniky.

Všichni navštívení vyučující českého jazyka splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Mezi vyučujícími cizích jazyků se ukázaly značné individuální rozdíly i v kvalifikovanosti, buď mají pouze pedagogickou způsobilost, nebo jim kvalifikace úplně chybí. Jedna vyučující absolvovala státní jazykovou školu, ostatní pouze metodické kurzy. Kvalita zhlédnutých hodin u některých vyučujících bez odborné a pedagogické způsobilosti výrazně ovlivnila celkové nižší hodnocení výuky jazykových předmětů.

Výuce českého jazyka i obou cizích jazyků slouží běžné školní třídy s poměrně bohatou nástěnnou výzdobou a gramatickými přehledy, jednak cizojazyčná učebna. K dispozici je

dostatek učebnic, jazykových příruček a slovníků, dochází k postupnému nahrazování starších publikací modernějšími. Psychohygienické podmínky jazykové výuky, která je v rozvrhu vyváženě rozvržena, jsou vyhovující. Výuka jednotlivých součástí předmětu JČ (jazyk, literatura, sloh) je organizována do týdenních bloků.

Vyučovací jednotky byly strukturovány a organizovány s ohledem na věk, mentalitu žáků, ale také na specifické složení třídy. Úroveň vzdělávacích cílů byla zvolena a přizpůsobena tak, aby respektovala rovněž možnosti žáků s poruchami učení. Tomu odpovídal výběr a sled informací umožňující žákům osvojovat si je a začleňovat do kontextu již nabytých znalostí a každodenních vlastních životních zkušeností. Vedle běžných učebnic a příruček byly využívány další zdroje informací - pracovní listy, názorné a obrazové materiály. Pouze ve dvou hodinách byly úspěšně uplatněny dialogové metody podporující aktivitu a dávající dostatek prostoru k projevu samotných žáků. V mnohých hodinách cizích jazyků byly kontaktní rozhovory neúspěšné, ztroskotaly na nedostatečném porozumění i konverzační nezkušenosti žáků. V převážné části navštívených hodin byly pozorovány většinou formy práce založené na tradičních postupech – frontální výuce s orientací na aktivní jednotlivce. Ve všech hodinách byla rozhodující dominantní role učitele, některé projevy měly až monologický charakter, který srazil aktivitu i zájem žáků. Poměrně málo byla včleněna efektivní práce ve dvojicích či kooperace v rámci skupin. Zvláště však v nižších ročnících a v hodině němčiny na 2. stupni byla výuka zpestřována hrami s prvky soutěže, písničkami a říkadly doprovázenými pohybem. Ne ke všem žákům se specifickými poruchami učení byl pozorován vhodný individuální přístup. Poměrně málo, spíše nižších třídách, byla zařazena relaxační chvilka. Učitelům je k dispozici běžná audiovizuální či didaktická technika, její použití nebylo časté, ale vždy plně efektivní. V cizojazyčné výuce byly většinou funkčně zařazeny audionahrávky k nácvičce výslovnosti a poslechu s porozuměním. I po sociodemografické stránce se mezi třídami vyskytly značné odlišnosti. Specializační zaměření signalizovalo rozdílnost v míře aktivity, motivovanosti a v úrovni domácí přípravy především u žáků ve sportovních třídách, což pocítovali i vyjadřovali sami učitelé. Přístup některých učitelů k žákům ve specializovaných dyslektických třídách mnohdy postrádal přiměřenou metodiku a profesionalitu.

Vstupní motivace v úvodu hospitovaných hodin měla různé podoby. V dalším průběhu vyučování byli žáci motivováni aktualizací a mezipředmětovými vztahy. Převažovaly hodiny opakovací, poměrně málo byly zařazeny činnosti prověřování znalostí a dovedností. Žáci byli učiteli kontrolováni a opravováni, hodnocení výkonů bylo vesměs pozitivní. V převážné části sledované výuky byla vhodně a efektivně uplatněna metoda práce s chybou tak, aby proběhla názorná analýza chyb a žáci si mohli zpětně porovnat výsledky mezi sebou. V některých hospitovaných hodinách, a to především v cizích jazycích, se projevil zásadní metodické nedostatky, podobně tomu bylo s odbornou stránkou výuky. V respektování didaktických principů se projevil větší problémy s názorností a aktivizací žáků. Pouze část výuky byla úspěšně vedena v příslušném cizím jazyce.

Vesměs ve všech hospitovaných hodinách filologických předmětů byla zaznamenána oboustranná snaha o dosažení příznivé pracovní atmosféry. Ne ve všech hodinách však probíhala dobře fungující interakce a komunikace, nedostatky se projevil především v nedostatečné praxi využívání komunikačních metod. Učitelé se většinou snažili o vlídný, zdvořilý, ale výrazný přístup, chybou byl určitě ironizující a přehlížející postoj k žákům v jedné specializované třídě. Kázeňské problémy, pokud byly zaznamenány, souvisely víceméně se schopností učitelů žáky zaujmout a aktivizovat. U žáků převládal pozitivní vztah k výuce i k učitelům.

Vyjadřovací, komunikativní a širší jazykové schopnosti žáků jsou dále rozvíjeny účastí v recitačních soutěžích, olympiádách z JČ především na školní úrovni s umístěním na středu

v okresních kolech.

***Hodnocení kvality výuky českého jazyka je velmi dobré, rozdílná úroveň, ještě vyhovující, je v oblasti cizích jazyků.***

***Souhrnně je kvalita výuky filologických předmětů hodnocena jako průměrná.***

### **Společenskovědní předměty**

Časová dotace předmětu je v souladu se schváleným učebním plánem. Tematické plány odpovídají schválenému vzdělávacímu programu. Vyučující modifikovali jednotlivá témata v souladu s reálnými možnostmi materiálního a programového vybavení školy s přihlédnutím k praktickým potřebám žáků.

Sledované hodiny dějepisu, zeměpisu a vlastivědy vyučovalo devět pedagogů splňujících odbornou a pedagogickou způsobilost podle platné právní normy. Vyučování probíhalo v kmenových třídách dostatečně vybavených pomůckami a didaktickou technikou.

Motivační charakter měly jednotlivé učebny i předměty samotné. Struktura vyučovacích hodin byla standardní, založená převážně na samostatné práci žáků. To v nich podněcovalo přirozenou zvědavost a iniciovalo aktivitu. Motivační charakter mělo i učitelovo průběžné pozitivní hodnocení. Dílčí nevýhodou výuky dvou tříd byla skutečnost, že počty žáků přesahovaly třicet.

Vztah mezi vyučujícími a žáky byl partnerský. Učitelé byli ochotní a vstřícní k žákům, kteří naopak plně respektovali dohodnutá pravidla. Žáci při výuce získávali schopnost orientovat se v učebnici a na mapách. Organizace a realizované formy výuky jim daly dostatečný prostor pro vyjádření vlastního názoru a ke vzájemné komunikaci.

***Na základě zjištěných skutečností je kvalita vzdělávání v navštívených hodinách společenskovědních předmětů celkově hodnocena jako velmi dobrá.***

### **Přírodopis, přírodověda.**

Byly navštíveny čtyři hodiny přírodopisu a přírodovědy ve 4. až 9. ročníku. Úroveň zhlédnutých hodin byla až na jednu hodinu přírodopisu srovnatelná, většinou byly hodnoceny jako vynikající nebo jako velmi dobré (pro vysokou úroveň organizačních forem a motivace). Týdenní hodinové dotace korespondovaly s učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola. Tematické plány byly zpracovány v souladu s osnovami zvoleného učebního programu a jsou plněny i po stránce časové.

Předměty ve zhlédnutých hodinách vyučovaly dvě učitelky s úplnou pedagogickou a odbornou způsobilostí, jedna vyučující s odbornou způsobilostí a jedna, které odborná a pedagogická způsobilost schází. Výuka probíhala v kmenových třídách vybavených novým žákovským nábytkem. V učebnách bylo podnětné prostředí a všechny poskytovaly dostatek prostoru pro zvolené metody i formy práce. Pro výuku přírodopisu je k dispozici odborná učebna, která je optimálně využívána. Vyučující podle potřeb a možností do hodin přinášeli potřebné didaktické materiály. Výuka sledovaných předmětů byla zajištěna odpovídajícím počtem učebních textů a názorných didaktických pomůcek, i když audiovizuální technika nebyla do hodin zařazována. V hodinách převažovala organizace výuky s prvky individuálních úkolů a samostatných prací skupin i jednotlivých žáků. Na počátku vyučovacího procesu byly stanoveny jasné a srozumitelné cíle vyučovacích hodin. Při výuce

byly aplikovány hlavně metody komunikativní, podpořené ukázkami z učebnic, pracovních sešitů a dalších materiálů. V úvodních částech hodin učitelé využívali většinou metody frontálního orientačního opakování. Nové učivo, které bylo vedeno většinou formou výkladu s maximálním zapojováním žáků a využíváním jejich vědomostí, či formou dialogu, kontinuálně navazovalo na předcházející, dosud probranou látku, bylo vysvětlováno jasně a srozumitelně. Hodiny byly pestré po stránce metodické i didaktické, byl vytvořen prostor pro individuální, párovou i skupinovou práci. Žáci měli příležitost prezentovat výsledky své práce i vyjadřovat své vlastní názory.

V závěru učitelé provedli shrnutí probraného učiva, zadali téma k domácí přípravě. Čas byl dostatečně využit, aktivity byly proporčně rozloženy, stanovené cíle byly vždy úplně dosaženy. Žáci byli aktivizováni především praktičností učiva a v některých hodinách i vhodnou a efektní motivací. Z didaktických zásad byla respektována obzvláště zásada přiměřenosti a návaznosti.

V oblasti interakce a komunikace byli žáci k diskusi vybízeni, ve všech hodinách projevíli velkou míru samostatného vyjadřování. Osobnost a individualitu žáků učitelé plně respektovali. Komunikace vyučujících, pohotovost a kvalita ústního i písemného projevu byly na velmi dobré úrovni. Všichni vyučující přírodopisu a přírodovědy mají citlivý přístup k žákům, kázeňské problémy v době návštěvy hodin byly zaznamenány pouze v jedné vyučovací hodině, převládal pozitivní vztah k výuce.

Vyučující přírodopisu a přírodovědy se zabývají problematikou výchovně vzdělávacího procesu, organizací přírodovědných, soutěží a exkurzí, návštěvou muzeí, přípravou tematických plánů, vypracováním testů k prověřování učiva, pravidelně opravují pracovní sešity, laboratorní práce a ostatní pedagogickou dokumentaci.

***Úroveň vzdělávání v hodinách přírodopisu a přírodovědy je hodnocena jako velmi dobrá.***

### **Blok přírodovědných předmětů (matematika, fyzika, chemie, informatika)**

V uvedených předmětech se uskutečnilo celkem patnáct hospitací, z toho devět v hodinách matematiky na obou stupních školy, tři ve fyzice, dvě v chemii a jedna v informatice.

V hodinách hospitovaných předmětů učitelé předložili své tematické plány, podle nichž řídí výuku. Tematické plány pro fyziku obsahují pouze názvy hlavních kapitol; takto pojaté plánování neumožňuje spolehlivou kontrolu plnění schválených učebních osnov zvláště, když zápisy vyučujících v třídních knihách probírané učivo dostatečně nespecifikují. V ostatních hospitovaných předmětech se tento nedostatek nevyskytoval. Namátkovou kontrolou provedenou také s pomocí žakovských sešitů nebyly v plnění osnov zjištěny žádné podstatné obsahové a časové rozdíly.

Obsah a strukturu vyučovacích hodin si vyučující připravili odpovědně a kvalitně. V této fázi pedagogické práce nebyl, až na jednu výraznou výjimku, téměř patrný rozdíl mezi zkušenými a začínajícími učiteli. Škola svým žákům nabízí v oboru volitelné předměty: chemické praktikum, fyzikální praktikum a informatiku. Podle názoru učitelů je velmi potřebné zavedení volitelného, případně nepovinného předmětu Cvičení z matematiky pro žáky se zájmem o matematiku

Na začátku aktuálního školního roku byla uvedena do provozu nová, moderně zařízená odborná učebna pro fyziku a chemii. S učebnou bezprostředně souvisejí kabinety a sklad pomůcek. Ve škole tak vznikl areál, v němž jsou vytvořeny vynikající prostorové podmínky pro vyučování, schází přípravná pokusy. Fond učebních pomůcek potřebuje zásadní inovaci: chybí výbava pro laboratorní práce, modely těles, kalkulačky, rýsovací potřeby.

Výuka informatiky zatím probíhá v malé učebně s jedenácti pracovními stanicemi (starší počítače s různým hardwarovým vybavením) propojenými do lokální sítě řízené poměrně kvalitním zařízením (software - Windows 2000, Microsoft Office atd.). Žáci většinou pracují ve dvojicích se všemi problémy, které s sebou takový systém výuky přináší (neefektivnost, obtížněji zvládnutelná kázeň, negativní vliv vlastních zkušeností žáků a pracnost při odstraňování důsledků nekvalifikovaných zásahů). Učebna není připojena k Internetu.

Podle namátkové kontroly mají učebnice, jimiž škola vybavuje své žáky, potřebné schvalovací doložky. Příruční knihovničky, jako součást školní knihovny, jsou pedagogům k dispozici v kabinetech a obsahují tituly vhodné pro přípravu na vyučování, případně pro další samostatné studium. Schází však didaktická časopisecká literatura zaměřená na příslušné vyučovací předměty a dle výběru učitelů.

Až na dva vyučující splňují učitelé předmětů ze sledované oblasti podmínky odborné a pedagogické způsobilosti podle platných právních předpisů.

Navštívené učebny celkově odpovídaly psychohygienickým požadavkům. Estetická úroveň výzdoby je většinou velmi dobrá.

Na použitých formách a metodách práce bylo zřetelné, že výrazná většina učitelů dobře posuzuje jejich vhodnost a účelnost v každém okamžiku vyučování. U začátečníků nebo u učitelů s malou praxí slouží užívání různých metod k rychlému nabývání potřebných zkušeností, u nekvalifikovaných nejsou vždy plněny didaktické principy přiměřenosti a názornosti. V hodinách s inspekční hospitací vyučující poměrně často zařazovali opakování a procvičování dříve probraného učiva včetně samostatné práce žáků. Ve fyzice a v chemii prováděli jako součást výkladu pokusy nebo pracovali s ukázkovými učebními pomůckami. K žákům s vývojovými poruchami přistupovali se znalostí věci, byli nejen uvědoměle trpěliví, ale i důslední v požadavcích na správnost a individuálně možnou pečlivost provedení. Náležitě řídili rychlost vyučování, vhodně zařazovali relaxaci s přiměřenou náplní, učivo vykládali věcně správně. Žakovským soutěžím věnuje škola náležitou pozornost, žáci jsou připravováni individuálním přístupem v hodinách i mimo vyučování.

Motivace prostupovala celým vyučovacím procesem. Během hospitací však byly aplikace některé z forem zkoušení, coby hlavního motivačního faktoru, pouze výjimečné. V několika případech byla efektivně použita metoda práce s chybou. Grafický projev žáků v sešitech všichni vyučující soustavně prokazatelně sledují.

Komunikace, především řečové schopnosti a slovní zásoba neměla u žáků zvláště na 2. stupni dobrou úroveň a vyžaduje koncepční pozornost a zlepšení.

***Souhrnné zhodnocení kvality výuky sledovaných předmětů z přírodovědného bloku je provedeno stupněm velmi dobrý.***

## **Prvouka**

Hospitace se uskutečnily v pěti hodinách prvních a druhých tříd základní školy, z toho v jedné dyslektické třídě. Časová dotace hospitovaných předmětů odpovídá schválenému učebnímu plánu. Tematické plány jsou zpracovány v souladu s platnými učebními dokumenty.

Všechny hospitované hodiny byly organizačně, metodicky i materiálně připraveny. Čtyři učitelky mají odpovídající kvalifikaci, jedna je nekvalifikovaná.

Žáci tvořivě objevovali nové poznatky a používali učební pomůcky (obrázkový materiál, živé přírodniny - květiny). Hodiny byly motivované, obsahovaly relaxační chvílky, v jedné hodině učitelka zařadila prvky dramatické výchovy. Žáci byli vedeni k přemýšlení a samostatnému

vyjadřování, učivo bylo dostatečně procvičováno.

Téměř ve všech hodinách docházelo ke střídání forem práce - od individuálních činností přes práci ve dvojicích až ke kooperaci v rámci skupin. Výuka byla zpestřena hrami s prvky soutěže, písňemi a metodami, které podporují aktivitu žáků (dyslektická třída).

Třídy byly dostatečně vybaveny učebními pomůckami, didaktická technika nebyla využita.

Sešity i pracovní listy žáků jsou řádně vedeny a učitelkami pravidelně kontrolovány. Komunikace mezi žáky a vyučujícími byla na velmi dobré úrovni.

***Souhrnně je kvalita výuky prvouky hodnocena jako velmi dobrá.***

### **Matematika - 1. stupeň (1. - 3. ročník)**

Časová dotace přidělená předmětu odpovídá ve všech třídách učebnímu plánu přijatého vzdělávacího programu. Vyučující sestavují časové tematické plány učiva, jejichž obsah respektuje platné osnovy. Porovnáním zápisů v třídních knihách s učebními osnovami matematiky je zřejmé, že tento závazný dokument je plněn. Všechny zhlédnuté hodiny byly zodpovědně připraveny. Příprava většiny hodin zohledňovala diferenciaci činností pro různé skupiny žáků v rámci téhož ročníku.

Matematiku v 1. - 3. ročníku vyučuje devět učitelů, z toho pět s příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilostí a čtyři bez odborné a pedagogické způsobilosti. Kvalita zhlédnutých hodin u vyučujících bez odborné a pedagogické způsobilosti byla srovnatelná s ostatními vyučovacími hodinami a neměla vliv na celkové hodnocení výuky matematiky.

Materiální podmínky výuky jsou velmi dobré. Vyučuje se v kmenových třídách, které odpovídají běžnému standardu, estetická výzdoba byla směřovaná k probíraným tématům v hodinách. Všichni žáci byli dostatečně vybaveni pracovními sešity nakladatelství Prodos a dalšími cvičebními texty. Učitelky využívaly v práci další doplňující pomůcky a materiály.

Psychohygienu pozitivně ovlivnilo střídání činností, práce na koberecích v zadní části učeben, zařazování soutěžních úkolů, pěveckých aktivit a cílených relaxačních činností. V rozvrhu hodin byla matematika zpravidla zařazena na 1. až 3. vyučovací hodinu.

Struktura hodin odpovídala věku žáků i stanoveným výukovým cílům. Sledované hodiny byly založeny na herních činnostech, přiměřeném dialogu a přirozené aktivitě žáků. Organizace výuky umožňovala žákům pracovat individuálním tempem a svým způsobem dosáhnout úspěšného splnění zadaných úkolů. Učitelky pomáhaly žákům chápat význam získaných vědomostí ve vzájemných souvislostech, aktualizací probíraného učiva se snažily o globalizaci výuky. Odpovídající část hodin byla věnována samostatné práci žáků, zpravidla s využitím pracovních sešitů. Výuka nepostrádala přiměřenou názornost. Pravidelně byly využívány kooperativní techniky učení. Žáci pracovali ve skupinách buď pevně stanovených nebo nahodilých, které vyplynuly z rámce vyučování. Úprava sešitů žáků je rozdílná, pravidelně je však prováděna jejich kontrola ze strany vyučujících. Z hlediska používaných forem a metod vyučování výrazně převládala pozitivní zjištění.

Motivace prolínala celou výukou. Nejvýraznější byla vstupní motivace. Ústní zkoušení a následná klasifikace nebyla zaznamenána, ve třech hodinách byly výkony žáků oceňovány tzv. malými jedničkami nebo body, což mělo pozitivní vliv na aktivitu žáku. Frekvence průběžné klasifikace v žákovských knížkách zabezpečuje v hospitovaných třídách dostatečnou informovanost rodičů o výsledcích vzdělávání. Učitelky vedly žáky k sebekontrolě, k odpovědnosti za konanou činnost. V závěru hodin bylo vyučujícími provedeno hodnocení výkonu žáků a v některých případech sebehodnocení žáky. Ve všech

třídách 1. stupně jsou realizovány srovnávací testy.

V hospitovaných hodinách byla respektována osobnost žáka, platila dohodnutá pravidla oboustranné komunikace. Spolupráce a vztahy mezi žáky navzájem a mezi žáky a pedagogy byla velmi dobrá.

***Výuka matematiky na 1. stupni měla velmi dobrou úroveň.***

### **Výtvarná výchova, estetická výchova a hudební výchova**

Hospitace proběhly v pěti třídách druhého stupně základní školy, z toho v jedné dyslektické třídě. Časová dotace hospitovaných předmětů odpovídá schválenému učebnímu plánu. Tematické plány jsou zpracovány v souladu s platnými učebními dokumenty a jsou přizpůsobeny podmínkám školy.

Všichni vyučující splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti.

Výuka výtvarné a estetické výchovy probíhá v pracovně výtvarné výchovy, v její blízkosti se nachází kabinet výtvarné výchovy.

V průběhu vyučování v těchto hodinách byly u žáků rozvíjeny předchozí znalosti a dovednosti. Vyučující využívali netradiční techniky, do hodin integrovali i prvky dramatické výchovy, což pozitivně ovlivnilo výkony žáků. V hospitovaných hodinách jednoznačně převládala pozitivní motivace, při zadávání úkolů byly respektovány zásady přiměřenosti. Při hodnocení výtvarných prací a výrobků (hlína, papírová koláž, reliéf) učitelé oceňovali snahu a pokrok, probíhala diskuze nad pracemi. Vyučující spolu s žáky hledali důvody úspěšnosti a neúspěšnosti, tím byli žáci vedeni k sebehodnocení.

Vztahy učitel-žák byly pozitivní, podporovaly motivaci žáků a dávaly jim zažít radost z úspěchů. Žáci v této oblasti úspěšně prezentují činnost školy (výzdoba všech prostorů ZŠ, účast na soutěžích, např. Barevný svět, Báječný výlet, Krásná jako..., regionální Velikonoce, Vánoce aj., organizované městským muzeem, domem dětí a mládeže, Českým rozhlasem apod.).

Skladba hospitovaných hodin hudební výchovy byla vyvážená. Výuka probíhala v učebně hudební výchovy, která je velmi dobře vybavena. Obě navštívené hodiny proběhly u kvalifikovaných učitelek, které mají pro tento předmět aprobaci a vyučují hudební výchovu na druhém stupni a které pro potřeby kulturních a společenských akcí školy nacvičují s žáky pěvecká a hudební vystoupení na vynikající úrovni (např. školní akademie k výročí školy).

Organizace, metody a formy práce, stejně jako materiální zajištění byly pečlivě připraveny. Důsledně byla používána odborná terminologie. Žáci prokazovali velmi dobré znalosti hudební teorie i dějin hudby, i při poslechu náročných skladeb se dařilo udržet jejich pozornost a zájem. Pěvecký projev byl velmi dobrý a zapojovali se do něj všichni žáci. Významnou motivační funkci sehrálo využití žakovských nástrojových doprovodů, využití poslechu, video nahrávky a působivé pěvecké přednesy učitelek i jejich hudební doprovod.

***Na základě výše uvedených zjištění je celkově kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech hodnocena jako vynikající.***

### **Tělesná výchova**

Výuce tělesné výchovy je 1. - 5. a 9. ročníku přidělena dvouhodinová týdenní dotace a v 6. - 8. ročníku tříhodinová s tím, že ve třídách VI. C, VII. C, VIII. C, IX. C a VI. D, VII. D, VIII.



D, IX. D (třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy se zaměřením na kopanou a atletiku - dále jen sportovní třídy) je tato dotace pětihodinová a odpovídá hodinové dotaci pro tělesnou výchovu stanovené modelovým učebním plánem pro rozšířené vyučování tělesné výchovy. Tematické plány vyučujících jsou v souladu s obsahem předmětu, který je uveden v osnovách realizovaného vzdělávacího programu. Součástí výuky tělesné výchovy jsou také kurzy plavání a lyžování. Ve sportovních třídách jsou organizovány výcvikové tábory, soustředění a testovací měření. Základní učivo je rozšiřováno v nepovinných předmětech a v zájmových kroužcích se sportovním zaměřením (zájmová tělesná výchova pro třídy IV. C a V. A, pohybové hry pro 1. - 3. ročník a 4. ročník, odbíjená). Plánování výuky vychází ze základního učiva. Bezprostřední příprava vyučujících na výuku byla velmi dobrá. Stanovené cíle odpovídaly pohybovým schopnostem a možnostem žáků. Učební osnovy předmětu tělesná výchova jsou plněny.

Škola je zapojena do projektu Intenzifikace činnosti sportovních tříd. Pro žáky těchto tříd jsou vytvářeny vhodné podmínky pro rozvoj sportovního nadání (materiální, personální, účast na soutěžích apod.). Sportovní třídy ZŠ byly vybrány příslušným sportovním svazem do výše uvedeného projektu. Řádně je uzavřena Smlouva o činnosti sportovních tříd s rozšířenou výukou tělesné výchovy mezi ZŠ na straně jedné a SK Železářny Třinec (kopaná), resp. Tělovýchovná jednota TŽ Třinec (atletika) na straně druhé. Předmětem této smlouvy je zabezpečení vyučovacího a sportovního procesu žáků sportovních tříd na ZŠ ve spolupráci s výše jmenovanými sportovními kluby. Tyto kluby zajišťují pro tyto třídy kvalitní sportovní přípravu - tréninky. Je určen příslušný vedoucí trenér, který přímo konzultuje s vedením školy a třídními učiteli záležitosti jak sportovní, tak i záležitosti spojené s vyučovacím procesem. Všichni trenéři mají požadované trenérské třídy.

Do tříd na 1. stupni (IV.C, V.A) jsou zařazováni žáci, kteří se věnují sportu a existují reálné předpoklady, že ve své činnosti budou pokračovat i na 2. stupni ZŠ v rámci sportovních tříd.

Škola má k výuce tělesné výchovy velmi dobré prostorové i materiální podmínky. Venkovní sportovní areál je tvořen školním hřištěm s 200 m dráhou, hřištěm na kopanou, košíkovou, odbíjenou a hokejbal (hokej). Nechybí tenisový kurt, průlezky a skokanské zařízení, pilinová dráha a další. Škola má dvě tělocvičny s kvalitně vybavenými nářadovny, kabinety a sociálním zázemím. V rámci tělesné výchovy je k dispozici i sportovní areál STARS (příspěvková organizace města), tj. sportovní hala, gymnastická tělocvična, bazén a tartanová dráha. Školní sportovní areál je žákům přístupný také k pohybovým mimoškolním aktivitám. Výuka tělesné výchovy v tělocvičně je realizována hlavně v zimních měsících nebo při nepříznivých povětrnostních podmínkách i ve dvou skupinách. Tato skutečnost nemá negativní vliv na kvalitu výuky.

Výuka tělesné výchovy byla sledována jak ve sportovních třídách, tak i v ostatních běžných třídách u vyučujících s odbornou a pedagogickou způsobilostí (ve sportovních třídách a ve většině ostatních tříd působí učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí). Učitelé tělesné výchovy pracují s žáky i jako trenéři (ve sportovních klubech) a během soutěží působí i jako rozhodčí. Jejich aktivity se neomezují pouze na pracovní týden, ale i na ostatní dny, kdy se konají různé sportovní akce.

V hospitovaných hodinách žáci i vyučující používali odpovídající cvičební úbor, který je podmínkou dodržování psychohygienických zásad a bezpečnosti. Vyučujícími byl vytvářen dostatečný prostor pro individuální aktivity a kooperaci žáků, vhodně byly zařazovány relaxační a průpravné cviky (zvláště ve třídách s rozšířenou výukou tělesné výchovy).

Struktura a organizace sledovaných hodin odpovídala stanoveným cílům. V organizační části byli žáci seznámeni s cíli hodin a poučeni o bezpečnosti. Organizační pokyny byly jednoznačné a adekvátní věkovým zvláštnostem žáků. Ve všech sledovaných hodinách byla zařazena průpravná a hlavní část i závěrečné zklidnění, ve sportovních třídách byly

zařazovány cviky spojené s jejich konkrétním zaměřením.

Hodiny se vyznačovaly účelným využitím prostoru tělocvičny (všechny sledované hodiny, až na jednu – sportovní hala STARS, probíhaly v tělocvičnách školy), tak i rozmístěním resp. využitím náradí, vhodně bylo zařazováno cvičení žáků v družstvech a ve většině sledovaných hodin bylo sledováno jejich maximální zapojení do všech činností. Žáci zvládali základní pojmy a cvičili podle slovních pokynů. V hodinách, kde byly zařazeny sportovní hry byli žáci vedeni k dodržování základů herních systémů, resp. pravidel, k aplikaci individuálních činností jednotlivce do herních kombinací a k tvořivé samostatné aktivitě. Učivo ve všech hodinách bylo přiměřeně náročné věkovým zvláštnostem žáků a umožňovalo jejich úspěšné uplatnění. Vyučovací metody byly pestré a odvíjely se od jednotlivých učebních činností. Vyučovací čas byl z pohledu pohybových aktivit žáků využit efektivně a v souladu s psychohygienickými požadavky.

Při vstupní i průběžné motivaci bylo vyučujícími využíváno přirozené potřeby pohybových aktivit žáků, jejich spontánního a emotivního prožívání her a soutěží. Motivačně na žáky působilo vzájemné povzbuzování. Hodnocení bylo průběžné, respektovalo individuální možnosti žáků a sloužilo jako podklad pro korekční postupy při získávání a osvojování pohybových dovedností. Žáci školy se aktivně zapojují do sportovních akcí a soutěží. Pravidelně jsou mezi prvými. K významným úspěchům v roce 2002 patří mj. získání šesti medailí na Mistrovství ČR v atletice, 2. místo v halovém čtyřboji (Morava a Slezsko) nebo v roce 2001 2. místo mladších dívek a starších hochů v Poháru rozhlasu, 2. místo na Velké ceně atletiky v Opavě, celkové prvenství ve 14. ročníku Vánoční laťky (mezinárodní atletická soutěž), 2. místo v republikovém finále přespolního běhu družstev – starší žáci. Tento částečný výčet úspěchů školy ve sportu dokládá dlouhodobě kvalitní koncepční práci učitelů ve výuce i trenérů v přípravě svých svěřenců, sledovaných žáků školy.

Komunikace mezi učiteli a žáky je založena na vzájemném respektování, důvěře a toleranci. Pravidla jednání byla jednoznačná, funkční, všem známá a všemi akceptovaná. Učitelé prokázali velmi dobré organizační a řídicí schopnosti, verbální i neverbální komunikaci přizpůsobili pokynům, povzbuzování a hodnocení. Vztah žáků k tělovýchovným činnostem byl pozitivní.

***Celkově je kvalita výuky tělesné výchovy hodnocena jako vynikající.***

### **Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti**

***Celkově je kvalita vzdělávání hodnocena jako velmi dobrá.***

## **HODNOCENÍ KVALITY VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI ŠKOLNÍ DRUŽINY**

Školní družina (dále jen ŠD) realizuje výchovně vzdělávací činnost ve výchově mimo vyučování v ranních a odpoledních hodinách formou zájmových a vzdělávacích činností. Jedna se o rekreační a odpočinkové aktivity, všestrannou estetickou výchovu a přípravu na vyučování. Činnost ŠD je organizována podle příslušných ustanovení vyhlášky. Ke dni inspekce navštívilo ranní družinu 7 žáků a odpolední družinu 69 žáků. Žáci jsou rozděleni do tří oddělení. Provoz ranní družiny je stanoven od 6:30 do 7:50, odpolední družina má provoz od 11:30 do 16:00 hodin.

Výchovně vzdělávací a zájmovou činnost zabezpečují tři vychovatelky, které svým vzděláním

splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti stanovené vyhláškou MŠMT ČR. Jedna z vychovatelek plní funkci vedoucí vychovatelky a úzce spolupracuje s vedením školy. Dvě vychovatelky pracují na plný, jedna na poloviční úvazek. Rozpis služeb vychovatelek odpovídá potřebám výchovně vzdělávací práce a počtu žáků v jednotlivých odděleních.

Školní družina má zpracován celoroční plán činnosti, který vychází z kalendáře tradičních a připravovaných akcí školy, na který úzce navazuje tematický plán práce ŠD a týdenní plány jednotlivých oddělení. Provoz ve školní družině se odvíjí od vnitřního řádu družiny, který vypracovala vedoucí vychovatelka. Povinná dokumentace ŠD (zápisové lístky, přehledy výchovné práce, docházkový sešit pro žáky ranní družiny) je vedena bez závad. Příspěvek na částečnou úhradu neinvestičních nákladů činí na žáka a měsíc 70 Kč, platba probíhá bezhotovostně. V rámci zdravého životního stylu je v družině zajišťován pitný režim.

Dvě oddělení jsou umístěna ve třídách, které v dopoledních hodinách slouží i pro výuku žáků prvního stupně. Jedno oddělení má samostatnou třídu, ve které je realizována i ranní výprava. Všechny prostory ŠD jsou esteticky upravené a velmi dobře vybavené nábytkem i koberci. Rovněž vybavení hračkami, stavebnicemi, didaktickými pomůckami, materiálem pro pracovní a výtvarné činnosti, tělovýchovným náčiním a dětskou literaturou je na velmi dobré úrovni. Při organizaci zájmových a mimoškolních aktivit ŠD využívá další školní prostory, nejčastěji školní dvůr a hřiště.

ŠD spolupracuje se ostatními zařízeními svého druhu na území města, žáci se zúčastňují různých vzájemných výstav a soutěží (např. pěvecká soutěž o „Zlatého slavíka města“). Zdejší ŠD je pořadatelem atletické olympiády, která má mezi školními družinami velmi dobrou tradici. V době vedlejších prázdnin ŠD organizuje pro děti ozdravné pobyty v horských rekreačních střediscích.

Vedoucí vychovatelka je členkou vedení školy, úzce spolupracuje se zástupkyní ředitele pro první stupeň, zúčastňuje se pedagogických rad a je členkou metodického družení vychovatelek ŠD na území města.

***Podmínky pro činnost školní družiny jsou v jednotlivých odděleních srovnatelné, celkově jsou hodnoceny jako velmi dobré. Vybavení pomůckami a hračkami a materiální zázemí je velmi dobré. Organizace a vlastní výchovně vzdělávací činnost je vsřícná dětem, chybí jí však motivační provázanost. Je hodnocena jako velmi dobrá. Řízení je koncepční, vychovatelky mají podíl na vedení zařízení, a proto je tato oblast hodnocena jako vynikající. Celkové hodnocení činnosti školní družiny je velmi dobré.***

## **HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ**

### **Plánování**

Škola má vytvořen systém plánů. Byla formulována obecná Koncepce školy a Celoroční plán práce pro školní rok 2001 – 2002. Oba materiály vycházejí z analýzy vlastních podmínek a potřeb školy v oblasti výchovně vzdělávací, organizace, ekonomiky a materiálního vybavení. Byly stanoveny klíčové oblasti, konkrétní kroky, prostředky, zodpovědnosti a termínované úkoly, které směřují do výchovně vzdělávací oblasti, celkového zaměření školy, materiálně-technických podmínek školy. Nejdůležitější kroky jsou formulovány v podrobných týdenních plánech. Ostatní dokumenty školy z oblasti plánování vycházejí z potřeb daného pracoviště, jde zejména o práci výchovného poradce, metodických orgánů, školní družiny. Veřejnost je seznamována se záměry školy prostřednictvím úvodního

Zpravodaje pro rodiče, dalších informačních letáků, schůzek a konzultací, nástěnek a vývěsek. Výuka probíhá v 1. – 9. ročníku podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 včetně úprav a doplňků schválených MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 pod čj. 25 018/98-22. Sportovní třídy se zaměřením na kopanou a atletiku pracují podle učebního plánu vzdělávacího programu Základní škola pro třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy, čj. 29 738/96-22-50.

Ročník	Počet žáků v ročníku	Počet tříd v ročníku	Z toho specializovaná třída na SPU	Běžná třída	Z toho specializovaná třída na atletiku	Z toho specializovaná třída na kopanou
1.	54	2	---	I.AB	---	---
2.	69	4	II.D	II.ABC	---	---
3.	68	3	III.D	II.AB	---	---
4.	77	4	IV.D	IV.ABC	---	---
5.	77	3	V.D	V.AB	---	---
6.	109	5	VI.A	VI.BE	VI.C	VI.D
7.	98	4	VII.A	VII.B	VII.C	VII.D
8.	89	4	VIII.A	VIII.B	VIII.C	VIII.D
9.	91	4	IX.A	IX.B	IX.C	IX.D
<b>Celkem</b>	<b>733</b>	<b>33</b>	<b>8</b>	<b>17</b>	<b>4</b>	<b>4</b>

Učební plány ročníků jsou z hlediska časových dotací jednotlivým předmětům v daných třídách dodrženy, mají komplexní charakter s výhledem na celý vzdělávací cyklus na 1. i 2. stupni. Pro část nespportovních tříd je zavedena 3. hodina tělesné výchovy, která je především využívána pro plavání. Chybí zdravotní tělesná výchova pro zdravotně oslabené žáky. Tematické plány byly zpracovány podle osnov, mají běžnou úroveň, která zaručuje návaznost učiva mezi jednotlivými ročníky a vylučuje obsahovou duplicitu. Je s nimi pracováno především po časové stránce.

Individuální volba dalších vzdělávacích aktivit je zajištěna zařazením tří volitelných předmětů, které žáci běžných tříd daného ročníku měli možnost si vybrat. Z nepovinných předmětů probíhá sborový zpěv pro žáky 5. – 8. tříd a zájmová tělesná výchova pro chlapce 4. a 5. tříd. Dále především pro mladší žáky jsou zřízeny zájmové kroužky (celkem devět) pestrého zaměření – na sport, tanec, cizí jazyky, výtvarné činnosti a počítače.

Pro 49 integrovaných žáků byly vytvořeny individuální učební plány, vedle specializovaných tříd pro žáky s SPU probíhají i reedukace mimo vyučování. O tyto specializované třídy na 1. stupni je mezi rodiči značný zájem, na druhém stupni však spolupráce s rodiči upadá. Pro především metodické, odborné a sociální problémy s výukou v těchto třídách by kvalita či další jejich existence na 2. stupni měla být jádrem široké diskuze ve sboru.

Spolupráce s institucemi, které se zabývají zdravotní stránkou žáků, je bezproblémová, dokumentace o žácích je doložena potřebným vyšetřením.

***Oblast plánování je hodnocena jako velmi dobrá.***

## **Organizování**

Užší vedení školy je tvořeno ředitelem školy a jeho dvěma zástupkyněmi. Ředitel působí ve

funkci od roku 1991, vykazuje 37 let praxe. Škola má široký, místy nepřesný organizační řád, je stanoven systém poradních a metodických orgánů, podřízenosti a vzájemné zastupitelnosti pracovníků, kompetencí, práv a povinností jednotlivých vedoucích pracovníků, zásady řízení školy a principy hodnocení pracovníků.

Pracovní náplň výchovné poradkyně je specifikována skupinami žáků, kterým věnuje v problematice výchovy a vzdělání převážnou pozornost, tj. profesionální orientaci, sociopatologickým jevům a jejich prevenci. Výchovná poradkyně absolvovala předepsané kvalifikační studium, funkci vykonává od roku 1997. Problematiku žáků se specifickými poruchami učení a činnost dyslektických tříd koordinuje speciální pedagožka ve funkci vedoucí učitelky, její výkon funkce je však po časové stránce ztížen, protože při třídnictví a úvazku 23 hodin nemá možnost ostatní třídy navštěvovat.

Výchovná poradkyně i vedoucí učitelka patří do širšího poradního sboru ředitele školy, kam byli vedle vedení školy zároveň vřazeni i dva trenéři atletiky a kopané, vedoucí vychovatelka ŠD.

Vedení školy se opírá o jednání pedagogů, měsíční operativní porady, týdenní schůzky vedoucích pracovníků. Dále je ustavena trenérská rada ve složení: ŘŠ, profesionální a smluvní trenéři, třídní učitelé sportovních tříd. Metodické záležitosti řeší předmětové komise a metodická sdružení, pro jednotlivé předměty jsou z řad zkušených učitelů stanoveni garanti.

Povinná dokumentace školy je vedena ve stanoveném rozsahu a stanovenou formou, nese však rysy nejednotnosti a mnohdy formální kontroly. Kontrolou zápisů z pedagogických rad, katalogových listů a vysvědčení bylo zjištěno, že žáci 5. tříd nebyli v 1. pololetí tohoto školního roku hodnoceni celkovým prospěchem „prospěl s vyznamenáním“. Vyučování probíhá podle rozvrhu, který odpovídá zásadám psychohygieny.

Interní informovanost zaměstnanců ze strany vedení je velmi dobrá, je zajišťována konáním pedagogických rad, provozních porad, pravidelných i operativních schůzek. Zabezpečení chodu školy a kontrole slouží nástěnky, vývěsky, školní rozhlas, informační materiály a osobní přihrádky učitelů. Funkční je i zpětná vazba. Ochrana osobních dat žáků je zajištěna, naopak Výroční zpráva ředitele školy za školní rok 2000 – 2001 obsahuje o zaměstnancích nadbytečné údaje značně osobního rázu. Vnější informační systém je založen na pravidelných třídních schůzkách či konzultacích s rodiči i na individuálním kontaktu. Ve škole pracuje Sdružení rodičů a přátel dětí školy a zvláště jádro sedmi aktivistů se podílí na většině mimoškolních akcí pro žáky, ale i pro rodiče. SRPDS školu finančně a materiálně podporuje a vyhledává sponzorskou síť. Podobná vstřícnost probíhá i směrem k dětem formou Rady žáků a školního žakovského časopisu Poškolák.

Škola pořádá tradiční akce především sportovního charakteru, také společenské a kulturní aktivity nacházejí u žáků a u rodičů velmi kladnou odezvu. Žáci se zúčastňují mnoha meziškolních, městských, regionálních i dalších soutěží a akcí na úrovni obce i okresu. První stupeň základní školy úzce spolupracuje s Mateřskou školou Třinec, Janáčkova ul. Tato spolupráce je neformální a pro obě školy je přínosem. Mimo klasických návštěv v zařízeních, učitelky konzultují společné metodické postupy a vzájemně si vyměňují zkušenosti z práce s dětmi. Společně pak hledají možnosti a další způsoby netradiční součinnosti. Velmi intenzivní jsou styky s okolními základními školami a dalšími organizacemi – Městskou knihovnou, Domem dětí. Vysokou hodnotu má přátelství a neformální kontakt s příhraniční školou v polském Skoczově.

Své úspěchy škola prezentuje v informačních letácích, v místním tisku, ve výstavních vitrínách.

Výroční zpráva o činnosti školy není v určitých částech po formální i obsahové stránce zpracována v souladu s právní normou. Má však značně vypovídající charakter, je doplněna přílohami, které jsou pro pracovníky, žáky i pro veřejnost hodnotným zdrojem informací,

postrádá však přehlednost a obsahuje informace, které podléhají ochraně osobních údajů.

***Organizování výchovně vzdělávacího procesu je hodnoceno jako velmi dobré, probíhá podle pravidel, která umožňují vykonávat jasnou koncepční práci všech zúčastněných.***

### **Vedení a motivování pracovníků**

Ředitel akceptuje nové podněty a informace, které se týkají školství a které mají vliv na práci školy, promýšlí jejich uplatnění v horizontu několika let. V jednání upřednostňuje delegování zodpovědnosti, ve sboru je výraznou osobností, v jeho stylu vedení převažují nástroje autoritativně demokratického charakteru.

Věkové složení pedagogického sboru je příznivé a svědčí o probíhající generační výměně, neboť nyní je 62 % vyučujících ve věku do 45 let, 32 % vyučujících je věku mezi 45 a 55 lety, 6 % tvoří učitelé, kteří jsou již důchodového věku a přesluhují. Z 50 pedagogických zaměstnanců není 11 odborně a pedagogicky způsobilých pro výuku na základní škole. Ve funkci výchovného poradce působí učitelka, která absolvovala příslušné specializační studium.

Týdně je vyučováno 940 hodin, z nichž učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro daný předmět učí 641 hodin, tj. 68,2 %. Naopak předměty jako jsou český jazyk, matematika, tělesná výchova, hudební, fyzika, praktické činnosti vyučují pouze učitelé s úplnou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Bez příslušné odborné či pedagogické způsobilosti jsou vyučovány především cizí jazyky.

Je vypracován systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. V rámcovém plánu jsou stanoveny priority, učitelé se zejména zúčastňují cyklických i jednorázových externích vzdělávacích akcí a školení. Je zpracováno plánovitě uvádění nových a začínajících učitelů, ne všem nekvalifikovaným je však věnována náležitá pozornost. Projevila se potřeba věnovat se cíleně metodickým záležitostem, inovativním trendům, metodickým konzultacím a vzájemným návštěvám v hodinách. Není propracován systém sebevzdělávání a odborného růstu.

Systém hmotného stimuluování pracovníků prostřednictvím nadtarifních složek platu je vytvořen. Kritéria pro přiznání jsou stanovena obecně, přehodnocování osobních a zvláštních příplatků probíhá v ročních intervalech.

***Vedení a motivování pracovníků je hodnoceno jako velmi dobré.***

### **Kontrolní mechanismy**

Pro vedoucí pracovníky je stanoven rámcový plán kontroly řízení pro daný školní rok, který vychází z plánu práce školy a stanovených priorit daného období. Vedení školy se zaměřuje podle svých kompetencí na materiálně technické podmínky školy, na kontroly hospodaření, dodržování zásad bezpečnosti práce a požární ochrany. Oblasti kontroly pedagogických pracovníků se věnují více zástupkyně ředitele, cíleně hospitují, sledují aktivitu učitelů a kvalitu práce, výkaznictví a vedení pedagogické dokumentace. Kontroly jsou po časové i obsahové stránce přiměřené, vykazují však znaky formálnosti, nepostihují a přehlížejí chyby i v povinné dokumentaci. O kontrolách nejsou prováděny zápisy, zpětná vazba je málo zřetelná. V koncepci systematického poznání všech tříd a jejich žáků i s jejich specifiky jsou rezervy. Vedoucí učitelka specializovaných tříd nemá pro svou kontrolní činnost, která

spočívá především v metodické oblasti, vytvořeny potřebné podmínky.

Kontrola výchovně vzdělávacích výsledků školy, tříd a jednotlivých žáků je prováděna formou pravidelných prověřovacích prací, rozbořem dosažených výsledků a klasifikace žáků a interpretací jejich výsledků.

***Kontrolní mechanismy jsou vytvořeny, jejich praktický dosah je však málo účinný, jsou hodnoceny jako průměrné.***

### **Hodnocení podmínek vzdělávání**

***Vzdělávání probíhá v podmínkách, které umožňují koncepční a systematickou práci, jež probíhá s podporou pracovníků školy i rodičovské veřejnosti. Podmínky vzdělávání jsou hodnoceny jako velmi dobré.***

## **HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNIHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM**

### **Kontrolované období rok 2001**

#### **Hodnocení efektivity čerpání NIV**

Základní škola Třinec, Jablunkovská 501, okres Frýdek-Místek, dále jen ZŠ Třinec, byla zřízena Městem Třinec jako příspěvková organizace a ve sledovaném období hospodařila s neinvestičními prostředky státu, s příspěvkem na provoz od zřizovatele a s příjmy z doplňkové činnosti, které tvořily tržby z krátkodobých pronájmů nebytových prostor.

Závazné ukazatele stanovené poslední úpravou rozpočtu na rok 2001 byly prověřeny na analytickou evidenci pro příjem a čerpání státní dotace – středisko 02 - ŠÚ Frýdek-Místek a na výkaz zisku a ztrát k 31. prosinci 2001 Úč OÚPO 4-02. Podíl státních prostředků na celkových neinvestičních nákladech činil 75,84 %.

#### **Hodnocení efektivity čerpání mzdových prostředků**

Závazné ukazatele mzdové regulace za rok 2001, tj. limit počtu pracovníků, limit prostředků na platy a limit prostředků na ostatní platby za provedenou práci, byly dodrženy. Čerpání mzdových prostředků bylo ověřeno na výkaznictví a výkaz zisku a ztrát.

Součástí kolektivní smlouvy byl vnitřní platový řád, který nebyl zpracován ve smyslu platné legislativy o odměňování ve školství, dále v rozporu s právní normou byly v dodatcích pracovních smluv zaměstnanců školy informace, že cit. „údaje o mzdě a způsobu odměňování, splatnosti mzdy, termínu výplaty, místu a způsobu vyplácení mzdy jsou stanoveny dle přílohy č. 1 Kolektivní smlouvy pro rok 2001“, přičemž tyto údaje nemohou být nahrazeny odkazem na kolektivní smlouvu.

Namátkovou kontrolou správnosti zařazení zaměstnanců do platových tříd a stupňů bylo prověřeno patnáct osobních spisů. V jednom případě započítal zaměstnavatel do doby rozhodné pro zařazení zaměstnance do platového stupně dobu neplaceného volna, které zaměstnankyně čerpala po uplynutí další mateřské dovolené, v jiném případě zahrnul do doby

započítatelné praxe období prázdnin mezi dvěma pracovními smlouvami uzavřenými na dobu určitou a dobu, kdy byl zaměstnanec veden v evidenci uchazečů o zaměstnání na úřadu práce. **Těmito chybnými zápočty započítatelné praxe organizace zařadila zaměstnance do vyšších platových stupňů dříve než dosáhli rozhodné započítatelné doby pro toto zařazení. Tím došlo k neoprávněnému použití prostředků státního rozpočtu.** Nesprávně byl rovněž stanoven příští platový postup do vyššího platového stupně příslušné platové třídy.

U zaměstnanců, kteří nastupovali do zaměstnání poprvé, anebo s minimální dobou praxe a nesplňovali předepsané kvalifikační předpoklady a požadavky, byla chybně na platovém výměru uváděna tzv. „minusová praxe“. Z této nesprávně vypočtené započítatelné praxe byl chybně stanoven příští platový postup do vyššího platového stupně.

Nenárokové složky platu byly čerpány formou osobních příplatků a odměn v poměru 87,43 % a 12,57 %, princip čerpání nenárokových složek platu stanoví poměr 80 % a 20 %. Způsob stanovení a vyplácení osobních příplatků a odměn byl v souladu s platnou legislativou k odměňování ve školství. Základní škola měla vypracovány zásady a kritéria pro přiznání osobních příplatků pro pedagogické a provozní pracovníky. V rozporu s vlastní vnitřní směrnicí o odměňování nebyla tato kritéria stanovena důsledně pro všechny zaměstnance. Osobní příplatky byly vypláceny za činnost nad rámec pracovních povinností a sloužily k vyjádření rozdílů kvality práce. Odměny byly přiznány zaměstnancům na základě písemného pracovního hodnocení.

S prostředky fondu kulturních a sociálních potřeb, dále jen FKSP, organizace nakládala podle přílohy č. 3 z Kolektivní smlouvy, nazvané „Zásady pro čerpání z prostředků FKSP“. V této směrnici organizace, v rozporu s platnou legislativou, chybně stanovila, že uhradí vstupní lékařskou prohlídku nově přijatým zaměstnancům. Kontrolou prvotních dokladů a účetní evidence bylo ve dvou případech skutečně zjištěno použití fondu k uvedenému účelu a tím i neoprávněné čerpání prostředků ze státního rozpočtu. V jiném případě organizace neoprávněně hradila z FKSP poplatky z odeslané pošty. Prostředky FKSP ZŠ Třinec vedla na samostatném bankovním účtu a její zůstatek souhlasil na rozvahu k 31. prosinci 2001. Rozpočet předpokládaných výdajů pro rok 2001 byl předložen. Základní příděl byl tvořen správně ve výši 2 % ze skutečného ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů za rok 2001. Dalším příjmem FKSP byl vrácený podíl ze zůstatku zrušeného sdruženého fondu. Tvorbu a skutečné čerpání fondu ZŠ Třinec podrobně zpracovala v tabulce, která však nebyla potvrzena podpisem odpovědné osoby a datem vyhotovení. V rozporu s obecně platnými právními předpisy organizace majetek FKSP k 31. prosinci 2001 neinventarizovala, rovněž scházelo odůvodnění účetního rozdílu mezi stavem prostředků na účtu FKSP a stavem na bankovním účtu FKSP.

### **Hodnocení efektivity čerpání ONIV**

Z celkového objemu ostatních neinvestičních výdajů přímých dotací škola čerpala v roce 2001 2,14 % na školní potřeby 1. tříd, tj. 120,-- Kč na žáka, 1,82 % na učební potřeby pro integrované žáky, tj. 160,-- Kč na žáka, 21,85 % na učebnice, tj. 128,60 Kč na žáka, 29,36 %, tj. 172,80 Kč na žáka. Čerpání ONIVu na další vzdělávání pedagogických pracovníků činilo 12,75 %, na cestovné 7,65 %, na OPPP 3,47 %. Zbývajících 20,96 % tvořily náklady na plavání, pojištění zaměstnanců a úhradu povinného podílu ZPS.

Správnost a účelovost těchto vynaložených státních prostředků byla ověřena z prvotních dokladů a účetních knih.

### **Hodnocení efektivity čerpání účelových prostředků**

V kontrolovaném období byly škole přiděleny účelově prostředky na další vzdělávání



pedagogických pracovníků, které škola efektivně a v plné výši vyčerpala dle stanovených kritérií.

### **Hodnocení efektivity čerpání investičních prostředků**

Investiční prostředky ze státního rozpočtu nebyly ZŠ Třinec přiděleny.

### **Hodnocení výroční zprávy o hospodaření školy**

Výroční zpráva o hospodaření neměla vypovídající hodnotu, nebyla vypracována komplexně, v souladu s platnou školskou legislativou, za celou účetní jednotku a neobsahovala informace o výsledku kontroly, kterou provedla v roce 2001 Okresní správa sociálního zabezpečení ve Frýdku-Místku.

### **Hodnocení efektivity využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům**

*Porovnáním rozpočtu neinvestičních výdajů za kalendářní rok 2001 s účetní evidencí a věcným plněním bylo ověřeno, že prostředky ze státního rozpočtu byly v rozhodující míře použity účelně a efektivně.*

## **DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ**

### **Účtování v organizaci**

Kontrolou zřizovací listiny bylo zjištěno, že v hlavní činnosti organizace bylo mimo jiné i „poskytování krátkodobých pronájmů včetně základních služeb dle platného ceníku schváleného zřizovatelem“. ZŠ Třinec v rozporu s vymezeným hlavním účelem a předmětem činnosti neúčtovala o poskytování krátkodobých nájmu včetně základních služeb v hlavní činnosti, nýbrž za účelem vytvoření zisku v činnosti doplňkové. Zisk, chybně snížen o náklady, tvořily pouze tržby z pronájmů.

I takto vytvořenou doplňkovou činnost škola dále, v rozporu s obecně platnými právními předpisy, nesledovala komplexně odděleně, neboť provozní náklady byly hrazeny na úkor hlavní činnosti. Důvodem nutnosti oddělení doplňkové činnosti od hlavní činnosti je skutečnost, že na provádění doplňkové činnosti nejsou poskytovány prostředky ze státního rozpočtu.

*Výsledkem hospodaření z hlavní činnosti byla ztráta, kterou organizace pokryla z rezervního fondu a z příjmu z úroků tak, že náklady i výnosy se shodovaly. Hospodářský výsledek za organizaci celkem tvořil zisk z doplňkové činnosti, který byl navržen k rozdělení do rezervního fondu a do fondu odměn.*

### **Vyhodnocení dotazníků pro rodiče**

166 rodičů žáků 4. a 8. tříd bylo osloveno v dotazníkové anketě. Ve 159 navrácených dotaznících se rodiče vyjádřili následovně:

	1 – 2	4 - 5
	spokojenost a spíše spokojenost	spíše nespokojenost a nespokojenost
• s nabídkou		
volitelných předmětů	75 %	5 %
nepovinných předmětů	40 %	5 %
zájmových útvarů	45 %	11 %
• s prostory pro výuku	72 %	1 %
• s vybaveností učebnicemi	56 %	8 %
• s vybaveností pomůckami	52 %	9 %
• s prostorem pro rozvoj žáka	59 %	5 %
• s informovaností o výsledcích	67 %	4 %

V dalších otázkách se rodiče vyjádřili slovně.

Pochvalná sdělení se nejčastěji týkala očividné modernizace tříd a celé školy, sportovních úspěchů školy, možnosti sportovního vyžití a práce s žáky mimo školu.

Kritická sdělení se týkala především omezeného přístupu žáků k výpočetní technice, nedostatků ve výuce cizích jazyků, nekvalitního školního hřiště, nedůsledného dozoru při akcích, prevence šikanování, kouření a aplikace drog.

Sdělení a připomínky byly s ředitelem projednány a budou sloužit jako podnět pro další práci a rozvoj školy.

### **Ochrana člověka za mimořádných situací**

Součástí orientační inspekce byla tematická inspekce zaměřená na realizaci pokynu MŠMT čj. 34 776/98-22 k začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných situací do vzdělávacího programu základních škol. Na základě pohovoru s ředitelem školy, analýzou školní dokumentace a vyhodnocením žákovských dotazníků byly zjištěny tyto skutečnosti:

- odborný materiál k dané problematice je ve škole dostupný (příručka, obrazové soubory), obecné zásady v případě ohrožení jsou součástí celoročního plánu práce;
- témata ochrany člověka za mimořádných situací jsou začleněna do učiva fyziky, chemie, přírodopisu a rodinné výchovy (tematické plány učiva, zápisy v třídních knihách);
- použitelné učební pomůcky ze zrušeného kabinetu branné výchovy jsou rozděleny do sbírek ostatních předmětů;
- odbornou stránku problematiky zajišťují dva vyučující, kteří absolvovali příslušné vzdělávací kurzy;
- spolupráce s Hasičským záchranným sborem probíhá formou jednorázových akcí (ukázka hasičského cvičení v loňském roce);
- praktické procvičování a ověřování získaných žákovských znalostí a dovedností je doloženo programem humanitárních dnů, které se pořádají dvakrát ročně;
- při řešení testů žáky devátého ročníku se jeví jako problémové otázky s tematikou signalizace v případě obecného ohrožení a ochrana v případě radiačního ohrožení.

***Posouzením dílčích zjištění byla tato oblast hodnocena jako velmi dobrá.***

## VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zřizovací listina ze dne 17. dubna 2001;
- Výroční zpráva ředitele školy za školní rok 2000 – 2001 ze dne 29. června 2001;
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, MŠMT ČR čj. 14 233/02-21 ze dne 11. 3.2002;
- Koncepce školy;
- Celoroční plán práce pro školní rok 2001/2002;
- Organizace školního roku 2001 – 2002, harmonogram hlavních akcí;
- měsíční plány;
- třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, vysvědčení;
- Organizační řád Základní školy Třinec, Jablunkovská ulice 501 s právní subjektivitou;
- Vnitřní řád školy;
- Rámcový plán uvádění do praxe začínajících učitelů bez pedagogické způsobilosti
- Hospitace a kontroly;
- seznam integrovaných žáků;
- zápisy pracovních porad, pedagogických rad;
- učební plány současných 9. ročníků (1998/99 – 2001/2002);
- rozvrhy hodin, tematické plány pro rok 2001/2002;
- podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelem školy;
- Zpráva o rozpočtových opatřeních na rok 2001 ze dne 16. listopadu 2001;
- přehled hospodaření za střediska za období 01. 01. 2001 – 31. 12. 2001 /součást výroční zprávy o hospodaření/;
- komentář k čerpání rozpočtu za období 1. – 12/2001 ze dne 13. ledna 2002
- Vnitřní směrnice k účtové osnově a postupům účtování pro rok 2001;
- Rozvaha Úč OÚPO 3 – 02 k 31. prosinci 2001 /součást výroční zprávy o hospodaření/;
- Výkaz zisku a ztráty OÚPO 4–02 k 31. prosinci 2001 /součást výroční zprávy o hospodaření/;
- středisko O5 Stavby účtů k 31. 12. 2001;
- Ceník krátkodobého využití nebytových prostor školských zařízení ve vlastnictví města Třince ze dne 14. 5. 2001;
- smlouvy o pronájmu nebytových prostor;
- smlouvy o propůjčení malé tělocvičny;
- úprava závazného ukazatele státního rozpočtu limitu zaměstnanců z 27. prosince 2001;
- Statistický výkaz Škol (MŠMT) P 1 - 04 za období 1. - 4. čtvrtletí 2001;
- Rekapitulace příjmů a srážek za období 01 - 12/2001;
- Kolektivní smlouva pro rok 2001 včetně příloh;
- Dodatek k pracovní smlouvě s učitelem a vychovatelem ze dne 27. srpna 2001 a dodatek k pracovní smlouvě s provozním zaměstnancem ze dne 27. srpna 2001;
- personální dokumentace vybraných pracovníků;
- Osobní hodnocení provozních pracovníků a pracovníc školní kuchyně;
- platové výměry s tzv. „minusovou praxí“ ze dne 3. září 2001 a 1. října 2001;

- Rámcový rozpočet čerpání FKSP pro rok 2001;
- FKSP rok 2001 – čerpání;
- Výdajový pokladní doklad č. 30063 z 13. 2. 2001 včetně prvotních dokladů;
- výdajový pokladní doklad č. 30371 z 4. 10. 2001 včetně prvotních dokladů;
- výdajový pokladní doklad č. 30427 z 20. 11. 2001 včetně prvotních dokladů;
- stavy účtů k 31. 12. 2001 účtu 912 fond sociální a účtu 243 02 běžný účet FKSP;
- stavy účtů k 31. 12. 2001 – DVPP;
- Analytická evidence k 31. 12. 2001 středisko 02;
- výpis z bankovního účtu č. 3 k 4. 1. 2001 včetně prvotních dokladů;
- všeobecný účetní doklad č. 70040 ze dne 31. 12. 2000 včetně prvotních dokladů;
- účtová osnova k 31. 12. 2001;
- Nařízení o provedení periodické inventarizace ke dni 30. 9. 2001 ze dne 28. září 2001;
- zápis o provedení řádné periodické inventarizace hospodářských prostředků k 30. 9. 2001;
- zápis o provedení řádné periodické inventarizace hospodářských prostředků od 1. 10. 2000 do 30. 9. 2001;
- Zápis o provedení řádné inventarizace hospodářských prostředků k 31. 12. 2001 včetně souhrnných stavů majetku;
- Soupis učebních pomůcek k 30. 9. 2001;
- výpisy z bankovních účtů ze dne 31. 12. 2001 č. 39/1, 2001/53, 2001/192, 14 a 16/1;
- Výroční zpráva o hospodaření školy za rok 2001 ze dne 11. března 2002 včetně příloh.

## ZÁVĚR

*Výuka probíhá ve shodě s učebními osnovami vzdělávacího programu Základní škola. Podmínky, ve kterých vzdělávání probíhá, lze hodnotit jako velmi dobré. Výsledná kvalita vzdělávání je také hodnocena jako velmi dobrá.*

*Od předchozí inspekce v roce 1998 došlo k posunu především ve stavebních úpravách budov a interiéru, estetizaci, vybudování odborných učeben. Podle výsledků a množství získaných ocenění v posledních letech lze konstatovat, že škola patří v lehké atletice k české absolutní špičce. Problémem zůstává nízká aprobovanost ve výuce cizích jazyků.*

*Na základě výše uvedených skutečností lze konstatovat, že škola pracuje koncepčně, má podmínky pro plynulou a úspěšnou práci.*

### **Pozitiva:**

- Vytváření bloků ve výuce českého jazyka vnáší do vzdělávacího procesu progresivní prvek.
- Vysoká estetická úroveň rekonstruovaných prostorů a interiéru školy.
- Udržení kontinuity sportovních tříd, vytvoření odpovídajícího zázemí pro sportovní růst žáků.
- Vynikající sportovní úspěchy na republikové úrovni.

- Rodiči vysoce ceněné mimoškolní akce pro veřejnost.

#### **Negativa:**

- Nesoulad Organizačního řádu s faktickou organizací školy v oblasti vedení školy.
- Vedoucí učitelka specializovaných tříd pro žáky s SPU nemá prostor pro vykonávání své funkce.

#### **Doporučení:**

- Plánovitě a cíleně kontrolovat, o výsledcích a opatřeních pořizovat zápisy a protokoly, zpětně vyvozovat závěry.
- Do kontrolní a hospitační činnosti vedoucích pracovníků zařadit systematické poznávání tříd, žákovských individualit, všech vyučujících.
- Rozšířit činnost metodických orgánů na hledání nových metod a jejich využití ve výuce.
- Pro zdravotně oslabené žáky zavést předmět zdravotní tělesná výchova.
- Ve sboru veřejně prodiskutovat opodstatněnost existence specializovaných tříd pro žáky s SPU na 2. stupni.
- Metody a formy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků rozšířit o samostudium, vzájemné náslechy a návštěvy v hodinách.

#### **Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy**

Razítko

<b>Školní inspektoři:</b>	<b>Titul, jméno a příjmení</b>	<b>Podpis</b>
Vedoucí týmu	Mgr. Šárka Hanušová	Mgr. Šárka Hanušová
Členové týmu	Ing. Petr Bujok	Ing. Petr Bujok
	Mgr. Anna Lacková	Mgr. Anna Lacková
	Mgr. Václav Leikep	Mgr. Václav Leikep
	Mgr. Kazimír Worek	Mgr. Kazimír Worek
	Mgr. Marie Židková	Mgr. Marie Židková
<b>Další zaměstnanci ČŠI</b>	Milada Byrtusová Lenka Fulnečková Bedřiška Starzewská	

V Karviné dne 29. dubna 2002

## Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 29. dubna 2002

Razítko

## Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Karel Bieringer, ŘŠ

Karel Bieringer  
podpis

*Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.*

### Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

**Další adresáti inspekční zprávy**

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: KÚ Moravskoslezského kraje	20.5.02	143 133/02-5096
Zřizovatel: MÚ Třinec	20.5.02	143 134/02-5096

**Připomínky ředitele školy**

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.